

осіб; про суму коштів, отриманих від протиправної діяльності та їх місцезнаходження; про можливе місцезнаходження джерел доказової інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Завгородня Г.В. Криміналістична характеристика злочинних порушень правил охорони або використання надр Форум права. 2012. № 3. С. 201 – 203; Черноус Ю.М. Криміналістична характеристика злочинів міжнародного характеру. *Криміналістичний вісник*. 2012. № 1 (17). С. 34 – 39.
2. Бахин В.П. Криміналістика. Проблемы и мнения (1962–2002): монография. Киев, 2002. 268 с.
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991. № 1023-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 27.04.2020).
4. Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 02 грудня 2010. № 2736-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 27.04.2020).
5. Літвінчук І. С. Методика розслідування злочинів, пов'язаних із умисним випуском на ринок України небезпечної продукції: дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2018. 230 с.

Н.Д. Слотвінська

асистент кафедри кримінального права та процесу,
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»,
кандидат юридичних наук

Ю.І. Прийма

студентка Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ СПИСКІВ ПРИСЯЖНИХ

Право громадян брати участь у здійсненні правосуддя через присяжних, передбачене Конституцією України, знаходить своє відображення у статті 31 Кримінального процесуального кодексу України, де встановлено, що кримінальне провадження в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого здійснюється судом присяжних у складі двох суддів та трьох присяжних.

Зазначене положення зумовило низку теоретичних напрацювань і викликало чимало коментарів практикуючих юристів, що переважно супроводжуються критикою існуючого порядку здійснення правосуддя зі залученням суду присяжних. В межах цієї публікації будуть проаналізовані критерії відбору, яким повинен відповідати присяжний.

У статті 65 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку і постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного окружного суду, якщо інше не визначено законом. Не включаються до списків присяжних громадяни: 1) визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними; 2) які мають хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню обов'язків присяжного; 3) які мають незняту чи непогашену судимість; 4) народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, судді, прокурори, працівники правоохоронних органів (органів правопорядку), військовослужбовці, працівники апаратів судів, інші державні службовці, посадові особи органів місцевого самоврядування, адвокати, нотаріуси, члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя; 5) особи, на яких протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення; 6) громадяни, які досягли шістдесяти п'яти років; 7) особи, які не володіють державною мовою.[1]

Аналізуючи положення статті ми бачимо, що у законі не визначено, що присяжні повинні мати знання в галузі права, а це, як вірно зазначає Чернешук П. свідчить про те, що присяжні діють

не від закону, а від емоцій, і приймають рішення серцем. Адже вони орієнтуються на те хто краще розповість, переконає – адвокат чи сторони обвинувачення. У кого більше акторського таланту, той і правитиме присяжними [2, с.138]. Відтак, такий розвиток подій є недопустимим, адже ставиться під загрозу виконання завдань кримінального провадження.

Так, за даними опитувань, 73,3 % суддів, 51,7 % адвокатів, 45,0 % прокурорів, 31,6 % громадян вважають, що присяжні повинні мати знання в галузі права. [3, с.97–98]

Водночас присяжні мають право просити головуючого роз'яснити норми закону, що підлягають застосуванню під час вирішення питань, юридичні терміни і поняття, зміст оголошених у судовому засіданні документів, ознаки злочину, у вчиненні якого обвинувачується особа [1], однак, це в свою чергу ускладнює і обтяжує судове провадження. Разом з тим, присяжні можуть не вдаватись до прохання про роз'яснення, хибно тлумачачи ту чи іншу норму, у зв'язку з відсутністю знань у галузі права.

Таким чином, очевидним є те, що механізм функціонування суду присяжних потребує детального вивчення, аналізу і реформування шляхом внесення відповідних змін і доповнень у чинне законодавство, зокрема, що стосується відбору кандидатів, які бажають здійснювати правосуддя як присяжні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: zakon.rada.gov.ua.
2. Чернешук П. У Києві відбулися експертні дебати на тему суду присяжних в Україні. Юридична газета. 2017. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/events/u-kievi-vidbulisya-ekspertni-debati-na-temu-sudu-prisyazhnikh-v-ukrayini.html>.
3. Щерба В. М., Юхно О. О. Кримінальне провадження в суді присяжних : монографія. За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків : Панов, 2018. с. 274.

Н.Д. Слотвінська

асистент кафедри кримінального права та процесу,
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»,
кандидат юридичних наук

І. Осташевська

студентка Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Правильна організація допиту має велике значення для його ефективного проведення. Вона полягає у глибокому і всебічному вивченні матеріалів кримінального провадження, ознайомленні з даними про особу допитуваного, складанні плану, визначенні питань щодо створення відповідних умов для здійснення даної процесуальної дії, про місце і час її проведення тощо. Процес організації допиту неповнолітніх має певні особливості.

Одним із основоположних міжнародних нормативних актів, які регламентують участь неповнолітніх у кримінальному провадженні є Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються справляння правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила 1985 р.). В цьому документі передбачено положення, згідно з якими компетентні органи державної влади повинні «поважати правовий статус неповнолітнього, сприяти його благополуччю та уникати спричинення шкоди з урахуванням обставин справи» [1].

Процесуальний порядок допиту неповнолітньої особи передбачений нормами чинного Кримінального процесуального кодексу України. Так, виклик неповнолітніх на допит проводиться через їх законних представників (ч. 4 ст. 135; ч. 1 ст. 489 КПК України). Інший порядок виклику допускається лише в разі, якщо це зумовлюється обставинами, встановленими під час кримінального провадження [2].